

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
om paketreserörelser samt om ändring av 3 § lagen angående
rättighet att idka näring och 3 § lagen om charterskatt**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om paketreserörelser. Propositionen ansluter sig till regeringens proposition med förslag till lag om paketresor och avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet). Avsikten med propositionen är att genomföra den näringsrättsliga reglering som förutsätts i Europeiska gemenskapens råds direktiv om paketresor, som utfärdades 1990.

Paketreserörelse skall få idkas endast av näringsidkare som är införda i registret över paketreserörelser. Konsumentverket skall vara registermyndighet. Konsumentverket skall föra in i registret alla dem som motsvarar de förutsättningar för registrering som stadgas i lagen.

Med idkande av paketreserörelse avses anordnande, utbudande eller förmedling av paketresor som hör till tillämpningsområdet för regeringens proposition med förslag till lag om paketresor.

Lagförslaget innehåller stadganden om hur resenärernas ekonomiska trygghet skall ordnas när den idkare av paketreserörelse som är resenärens avtalspartner blir insolvent. Den skyldighet att ställa säkerhet som stadgas i lagen skall gälla researrangören. Skyldigheten skall också gälla reseförmedlaren när han

agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt lagförslaget. Dessutom skall skyldigheten gälla sådana näringsidkare som för egen räkning bjuder ut paketresor som anordnas av någon annan eller som bjuder ut biljetter som berättigar till transport med charterflyg. Lagförslaget innehåller dessutom stadganden om godtagbar säkerhet, om konsumentverkets möjlighet att bevilja undantag från skyldigheten att ställa säkerhet samt stadganden om användning av säkerheten.

Lagen gäller inte bara resor till utlandet utan också anordnande, utbudande eller förmedling av paketresor inom Finland.

Idkandet av paketreserörelse skall övervakas av konsumentverket samt, i enlighet med dess anvisningar, av länsstyrelserna och polisen.

Genom den föreslagna lagen om paketreserörelser skall förordningen om resebyråer upphävas och stiftandet av lagen medför också ändringar i den förteckning över olika branscher som finns i lagen angående rättighet att idka näring samt i stadgandet om skattskyldighet i lagen om charterskatt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som lagen om paketresor. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juni 1994.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
ALLMÄN MOTIVERING	3	DETALJMOTIVERING	14
1. Nuläget	3	1. Lagförslagen	14
1.1. Lagstiftning	3	1.1. Lagen om paketreserörelser	14
1.2. Praxis	4	1 kap. Allmänna stadganden	14
1.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	4	2 kap. Registrering och dess rättsverkningar	14
Principen om icke-diskriminering ..	4	3 kap. Säkerhet	15
Direktivet om tjänster som är förknippade med bl.a. resebyråer	5	4 kap. Tillsyn och tvångsmedel ..	17
Direktivet om paketresor	5	5 kap. Särskilda stadganden	18
Ändringar som beror på EES-avtalet	6	6 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden.	20
1.4. Lagstiftningen i vissa andra länder	6	1.2. Lagen angående rättighet att idka näring .	20
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	7	1.3. Lagen om charterskatt	20
2.1. Mål och medel	7	2. Närmare stadganden och bestämmelser	20
2.2. De viktigaste förslagen	8	3. Ikraftträdande	21
Allmänt	8	LAGFÖRSLAGEN	21
Lagens tillämpningsområde	8	1. Lag om paketreserörelser	21
Registrering	8	2. Lag om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring	25
Definitioner	9	3. Lag om ändring av 3 § lagen om charterskatt .	25
Säkerhet	10	BILAGA	26
Tillräcklig säkerhet och användning av den	10	Parallelltexter	26
Anmälningsskyldighet	11	2. Lag om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring	26
Andra ändringar	11	3. Lag om ändring av 3 § lagen om charterskatt .	27
3. Propositionens verkningar	11		
3.1. Ekonomiska verkningar	11		
3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12		
4. Beredningen av propositionen	13		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

1.1. Lagstiftning

Till 3 § lagen angående rättighet att idka näring fogades 1968 en ny 24 punkt, med stöd av vilken idkande av resebyråerelse genom förordning kunde göras till en reglementerad näring. Med stöd av lagändringen gavs förordningen om resebyråer (442/68).

Idkande av resebyråerelse är huvudsakligen en verksamhet som är beroende av tillstånd. Som idkande av resebyråerelse anses anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster, som sker i förvärvssyfte eller upprepade gånger. Förordningen om resebyråer tillämpas inte på trafikidkare, som säljer eller förmedlar tjänster beträffande det slag av trafik som de själva idkar eller som nära ansluter sig till sådan, och inte på trafikidkares agent, som säljer eller förmedlar resebiljetter i trafik av ett bestämt slag. Förordningen tillämpas inte heller på uthyrning av trafikmedel, rundturer som vara högst ett dygn och inte på handlednings- och informationsverksamhet inom turistbranschen. Stadgandena i förordningen har sedan 1986 inte heller gällt anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster som sker i Finland.

Tillstånd att idka resebyråerelse kan meddelas enskilda personer, finska registrerade sammanslutningar, utländska sammanslutningar eller stiftelser med registrerad filial i Finland samt finska staten. Av en enskild person som ansöker om tillstånd att idka resebyråerelse fordras att sökanden har fyllt 25 år, råder över sig själv och sin egendom, är solvent samt är känd som en hederlig och tillförlitlig person. Dessutom krävs att han på grund av tidigare verksamhet har förvärvat minst tre års praktisk förtrogenhet med bedrivande av sådan rörelse och innehar en i varje enskilt fall härför tillräcklig yrkeskompetens. Av en sammanslutning som ansöker om tillstånd fordras att sammanslutningen är solvent. Sammanslutningens verkställande direktör eller med denne jämförbar person samt de personligen ansvariga bolagsmännen skall vara kända som hederliga och tillförlitliga, solventa personer, vilka råder över sig själva och sin egendom.

Är en enskild idkare av resebyråerelse inte

själv på heltid ansvarig föreståndare för sin rörelse, fordras att rörelsen har en sådan person anställd. Också en sammanslutning som ansöker om tillstånd skall ha en heltidsanställd ansvarig föreståndare. Den ansvariga föreståndaren skall uppfylla alla andra krav som ställs på fysiska personer för att tillstånd skall beviljas utom att den ansvariga föreståndaren inte behöver vara solvent.

1986 fogades till förordningen om resebyråer en ny 5 a § där det stadgas att en förutsättning för beviljande av tillstånd är att näringsstyrelsen tillställs en borgensförbindelse. Sedan 1990 skall borgensförbindelsen tillställas konsumentverket, som inrättades genom lagen om konsumentverket (110/90). Förbindelsen skall vara godkänd av verket. Borgensförbindelsens belopp skall fortgående stå i ändamålsenligt förhållande till rörelsens art och omfång samt ekonomiska situation. Införandet av säkerhetssystemet berodde på att de flesta resebyråerelsers egna tillgångar inte skulle räcka till i en eventuell risksituation. Med tanke på resenärernas ekonomiska trygghet blev det nödvändigt att skapa denna specialförmögenhet för att täcka ansvarsunderskotten i resebyråerelsernas solvens.

I borgensförbindelsen skall borgensmannen förbinda sig att, ifall sökandens av tillståndet egna tillgångar inte förslår därtill, med ett av konsumentverket godkänt penningbelopp svara för de ersättningsförpliktelser gentemot köparna som kan uppstå för resebyråerelsen vid anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster till köparna av resor och andra resetjänster.

En resebyrå kan ha agenter. Med agent avses en fysisk person eller en registrerad sammanslutning eller en utländsk sammanslutning eller stiftelse med registrerad filial i Finland, som med stöd av ett agentavtal, vilket ingåtts med resebyråerelsen i egenskap av huvudman, har av denna fått rätt att förmedla för rörelsens räkning av denna erbjudna resor och andra resetjänster på rörelsens ansvar och under dess övervakning. Idkare av resebyråerelse får inte ingå agentavtal med en agent, som redan har ingått ett sådant avtal med en annan huvudman.

För agentens verksamhet fordras inte särskilt tillstånd. Agentavtalet skall ingås skriftligen enligt närmare anvisningar av konsumentver-

ket. Resebyråörelsen skall innan agents verksamhet inleds anmäla om agentförhållandet till ämbetsverket och samtidigt tillställa detta agentavtalet. Då agentförhållandet upphör, skall anmälan därom också göras till konsumentverket.

Idkare av resebyråörelse skall årligen över sin affärsverksamhet till konsumentverket avge en berättelse, innefattande för övervakningen behövliga uppgifter, jämte bokslutsbalanser. Idkare av resebyråörelse är även skyldig att till konsumentverket lämna av detsamma inbegärda tilläggsuppgifter samt förete statistiska utredningar rörande verksamheten. Till den berättelse, som årligen avges till konsumentverket, skall fogas en revisionsberättelse av en av Centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning.

Konsumentverket kan tilldela en enskild affärsidkare eller ansvarig föreståndare för rörelse varning eller för viss tid förbjuda bedrivandet av rörelsen, om den som saken gäller har försummat att iakttaga stadganden eller bestämmelser som gäller för branschen eller om det har framkommit missbruk i rörelsens verksamhet eller om verksamheten har bedrivits i strid med god affärsed i branschen. Är försummelserna eller missbruken av allvarlig art, eller fortgår de oaktat ovan nämnda åtgärder, kan konsumentverket återkalla näringstillståndet eller godkännandet av ansvarig föreståndare. Motsvarande påföljder kan användas om affärsidkaren eller den ansvariga föreståndaren visar sig olämplig för sin befattning, eller ifall rörelsens verksamhet avbryts för en längre tid än tre månader.

Efterlevnaden av förordningen om resebyråer övervakas av konsumentverket och enligt dess anvisningar av länsstyrelserna och polismyndigheterna. I anslutning till konsumentverket finns en delegation för resebyråärenden. Av delegationen skall inbegäras utlåtande om ärenden som gäller beviljande eller återkallande av näringstillstånd, tilldelande av varning åt idkare av resebyråörelse eller ansvarig föreståndare för sådan samt beslut om förbud att bedriva rörelse under viss tid. Delegationen är dessutom ett rådgivande organ i övriga frågor som rör resebyråbranschen.

1.2. Praxis

I slutet av 1993 fanns det 223 näringstillstånd

för idkande av resebyråörelse. En resebyråörelse kan ha agenter av vilka inget särskilt tillstånd krävs. Agentavtal skall dock registreras vid konsumentverket och i slutet av samma år fanns 153 agentavtal registrerade.

Under 1993 upphörde 9 resebyråörelser med sin verksamhet och 9 försattes i konkurs. 15 nya tillstånd beviljades.

Säkerhetssystemet fungerar i praktiken så att säkerhetsförbindelsen tillställs konsumentverket som förvarar den och ser till att borgensmannen betalar de ersättningar som enligt förordningen om resebyråer tillkommer köparna av resor och andra resetjänster. Konsumentverket svarar för beräkningen av de olika företagens säkerheter. Ämbetsverket övervakar nivån på säkerheterna i förhållande till förskottsbetalningarna genom att två gånger om året begära utredning av resebyråerna om beloppet av de förskottsbetalningar de förfogar över.

Om en resebyrå går i konkurs betalas pengarna tillbaka till dem som köpt resor antingen av resebyråns egna medel eller av säkerheten. I praktiken har de resenärer haft rätt att få pengarna tillbaka som har köpt resor och på grund av resebyråns konkurs inte alls har kommit i väg. Dessutom har de resenärer fått ut sin fordran ur säkerheten vilkas resa har avbrutits till följd av konkursen och de som har blivit tvungna att betala för hotellet på nytt eller som har åsamkats extra kostnader för anslutningstransporter.

Vid en konkurs svarar i första hand konkursboet för resenärernas fordringar och därför skall varje resenär bevaka sin fordran i konkursdomstolen. Fordringarna betalas till resenärerna efter konkursdomen. Om resenären får en del av sin fordran ur boet får han den del av fordran som boets tillgångar inte räcker till för av säkerheten.

1.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Principen om icke-diskriminering

Med stöd av bestämmelsen i artikel 4 i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) skall all diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden inom avtalets tillämpningsområde. Principen om icke-diskriminering inom området för etable-

ringsrätt och frihet att tillhandahålla tjänster preciseras i artikel 31—39 i EES-avtalet. Medborgare i en EG-medlemsstat eller en EFTA-stat har rätt att etablera sig inom EES-området och bilda företag samt att idka näring eller tillfälligt tillhandahålla tjänster inom området i fråga på de villkor som etableringslandets lagstiftning föreskriver för egna medborgare eller som den stat där tjänsterna tillhandahålls uppställer för sina egna medborgare. Dessutom skall bolag som bildats i överensstämmelse med en EG-medlemsstats eller EFTA-stats lagstiftning och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet inom de avtalslutande parternas territorium med avseende på etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster likställas med medborgare i EG-medlemsstaterna eller EFTA-staterna.

Direktivet om tjänster som är förknippade med bl.a. resebyråer

I bilaga VII (ömsesidigt erkännande av yrkesbehörighet) till EES-avtalet ingår EG-rådets direktiv om åtgärder för att underlätta ett effektivt utövande av etableringsfriheten och friheten att erbjuda tjänster som egenföretagare inom vissa tjänster som är förknippade med transporter och kommunikationer och resebyråer (ISIC-grupp 718) samt lagring och magasinering (ISIC-grupp 720) (82/470/EEG).

Detta direktiv innehåller två slags bestämmelser. För det första innehåller det bestämmelser om värdlandets godkännande av handlingar gällande en persons oförvitlighet och ekonomiska ställning vilka utfärdats i ursprungslandet. För det andra innehåller direktivet bestämmelser om värdlandets erkännande av yrkeskompetens som förvärvats i en annan avtalsstat. En värdstat som för utövandet av verksamhet som hör till direktivets tillämpningsområde i lagstiftningen har uppställt krav på yrkeskompetens skall som tillräckligt bevis på yrkeskompetens hos en medborgare i en EG-medlemsstat eller EFTA-stat som flyttar till landet för att idka näring godkänna det att personen har utövat verksamheten i fråga i ursprungslandet under den tid som stadgas i direktivet.

Direktivet om paketresor

Bilaga XIX (konsumentskydd) till EES-av-

talet ingår EG:s rådets direktiv om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang (90/314/EEG), nedan direktivet om paketresor. Till riksdagen har avgetts en proposition med förslag till lag om paketresor (RP 237/1992 rd), där det föreslås att det stiftas en lag om genomförande av direktivets bestämmelser om avtalsförhållanden och marknadsföring. Utöver vad som anförts ovan förutsätter direktivet också ändringar i den näringsrättsliga regleringen gällande den säkerhet som skall krävas av researrangören eller förmedlaren i händelse av insolvens.

Enligt ingressen till direktivet om paketresor är avsikten med direktivet att harmonisera EG-medlemsstaternas lagstiftning om resepaket. Eftersom den lagstiftning och praxis som tillämpas på resepaket uppvisar stora skillnader i de olika medlemsstaterna, har detta hindrat tillhandahållandet av tjänster i anslutning till resepaket och påverkat konkurrensförhållandena för researrangörer i olika medlemsstater.

Genom gemensamma regler om resepaket försöker man inom EG främja friheten att tillhandahålla tjänster och en gemensam marknad för tjänster. På en gemensam marknad kan researrangörerna erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater och konsumenterna kan köpa resepaket i vilken medlemsstat som helst och veta att utgångspunkterna för de minimikrav som ställs på konsumentskyddet är desamma överallt inom gemenskapen. Eftersom direktivet om paketresor är ett s.k. minimidirektiv kan man i den nationella lagstiftningen dock stadga om ett konsumentskydd som är effektivare än direktivets bestämmelser om resepaket.

Tillämpningsområdet för direktivet om paketresor framgår av artikel 2, som innehåller direktivets viktigaste definitioner. Med resepaket avses en i förväg ordnad kombination av komponenter som säljs eller bjuds ut till försäljning till ett totalpris, om tjänsten varar längre än ett dygn eller inkluderar övernattning. Kombinationen skall omfatta minst två av följande tre komponenter: transport, inkvartering och andra turisttjänster som inte är direkt knutna till transport eller inkvartering och som utgör en väsentlig del av resepaketet. Dessutom sägs att det att olika delar i samma resepaket debiteras separat befriar inte arrangören eller återförsäljaren från skyldigheterna enligt direktivet.

Direktivets bestämmelser gäller alla slags resepaket. Direktivets tillämpningsområde är

inte begränsat enbart till semesterresor, utan den som köper ett resepaket kan också vara på affärsresa. Ändamålet med resan saknar betydelse, om bara de krav som ställs på själva resepaketet uppfylls. Å andra sidan gäller direktivet alla resor som säljs eller bjuds ut till försäljning inom gemenskapens område, oberoende av vart den resa som säljs eller bjuds ut till försäljning går. Regleringen enligt direktivet gäller således också avtalsparternas resor inom landet.

Direktivet om paketresor innehåller huvudsakligen bestämmelser som reglerar marknadsföringen av resepaket och avtalen om resepaket. Direktivet innehåller bestämmelser om bl.a. den information som skall ges konsumenten, innehållet i avtalet om resan, konsumentens rätt att häva avtalet samt om researrangörens rätt att ändra resans pris och övriga avtalsvillkor.

Direktivets näringsrättsliga reglering ingår i artikel 7 enligt vilken den arrangör eller återförsäljare som är part i avtalet skall visa att han, i händelse av obestånd, har tillräcklig säkerhet för återbetalning av erlagda belopp och för returtransport av konsumenten. Målet för direktivet om paketresor är till dessa delar att säkerställa att resenärerna erhåller ett visst minimiskydd i händelse av att näringsidkaren blir insolvent.

Ändringar som beror på EES-avtalet

EES-avtalets bestämmelser samt bestämmelserna i direktivet om tjänster som är förknippade med bl.a. resebyråer och direktivet om paketresor, som ingår i bilagorna till avtalet, förpliktar till två ändringar jämfört med den nuvarande regleringen. För det första skall den reglering som direktivet om paketresor förutsätter också utsträckas till resor i hemlandet. Stadgandena i förordningen om resebyråer gäller inte anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster som sker i Finland. Den andra ändringen gäller beloppet av den säkerhet som skall krävas av researrangörer och vissa reseförmedlare. Säkerheten skall enligt direktivet om paketresor vara tillräcklig för att återbetala de pengar som uppburits av resenärerna och för att ordna returtransport av resenärerna, om den näringsidkare som är resenärernas avtalspartner har blivit insolvent.

Direktivet om tjänster som är förknippade med bl.a. resebyråer har däremot ingen direkt inverkan på förslaget till lag om paketresoreelser, eftersom det i lagen inte föreslås några särskilda stadganden om yrkeskompetens för personer som idkar paketresoreelse.

1.4. Lagstiftningen i vissa andra länder

I *Sverige* är idkande av resebyråoreelse en fri näring. Resenärernas ekonomiska trygghet är dock ordnad genom resegarantilagen som gavs 1972 (1972:204). Lagen har tillämpats på anordnande och förmedling av sällskapsresor.

Avtalet om civil luftfart mellan Sverige, Norge och EG trädde i kraft den 1 juli 1992. Sverige och Norge har i avtalet förbundit sig att genomföra bestämmelserna i direktivet om paketresor i den nationella lagstiftningen före den 31 december 1992. Den reglering som direktivet förutsätter har i Sverige genomförts genom lagen om paketresor (1992:1672) och lagen om ändring i resegarantilagen (1992:1673), av vilka den förstnämnda trädde i kraft den 1 januari 1993 och den senare den 1 juli 1993. Genom lagen om ändring av resegarantilagen bringades resegarantilagen i överensstämmelse med den reglering som artikel 7 i direktivet om paketresor förutsätter.

Enligt 1 § resegarantilagen skall den som är arrangör eller återförsäljare av paketresor enligt lagen om paketresor, innan han marknadsför en paketresa, ställa säkerhet hos Kommerskollegium. Säkerhetens belopp bestäms med hänsyn till reseverksamhetens art och omfattning, dock så att beloppet uppgår till minst 200 000 kronor för arrangörer. Samma belopp skall gälla för återförsäljare av utom riket anordnade paketresor. Av andra återförsäljare förutsätts en säkerhet på minst 50 000 kronor. Kommerskollegium får av särskilda skäl fastställa säkerheten till ett lägre belopp eller helt efterge kravet på säkerhet.

I 6 § stadgas om när säkerheten får tas i anspråk. Om en paketresa inställs eller av annan anledning inte blir av, återbetalas de pengar som resenären betalat för resan. Om en paketresa som påbörjats avbryts, kan säkerheten tas i anspråk förutom för resenärens upphålle på resmålet också för ersättning av kostnaderna för deras återresa. I det sistnämnda fallet kan också betalas en skälig ersättning för att resan avbryts. Dessutom innehåller

resegarantilagen ett stadgande om ersättning i det fall att arrangören eller återförsäljaren har försatts i konkurs eller hans vistelseort är ökad.

I Sverige har man tillsatt en arbetsgrupp som skall utreda hur resegarantilagen kunde ändras så att de kostnader som skyldigheten att ställa säkerhet medför för turismen i hemlandet kunde minskas.

I *Norge* är anordnandet av resor en näring som är beroende av tillstånd. Regleringen baserar sig på lov om reisebyråer, som gavs den 12 juni 1981 (1981:72). Med researrangör avses i lagen var och en som mot vederlag ordnar helheter som omfattar transport och inkvartering och som säljer eller bjuder ut dessa helheter till försäljning.

Researrangören skall ställa resegaranti. Skyldigheten att ställa garanti gäller också anordnandet av sådana sällskapsresor till de nordiska länderna vilka inbegriper flera än fyra övernattningar samt sådana resebyråer som marknadsför resor anordnade av utländska researrangörer.

Den garanti som stadgas i lagen består av en individuell garanti och en gruppgaranti. Som garanti godkänns en garantiförbindelse som avgetts av en norsk bank eller ett norskt försäkringsbolag. Gruppgarantin består av en summa som deponerats i en särskild garanti-fond. Avsikten är att fondandelen skall komplettera den individuella garantin, om den individuella garantin inte räcker till för att täcka allt ansvar. Garantins storlek bestäms särskilt för varje företagare på grundvalen av förhandlingar mellan representanter för turistbranschen och den myndighet som bevakar konsumenternas intressen.

Garantin fungerar som skyddsarrangemang för resenärens fordringar i det fall att resan inställs. Om en påbörjad resa avbryts, kan garantiarrangemanget vid behov täcka inte bara extra kostnader för hemresa, uppehälle och annat nödvändigt utan också andra kostnader som föranleds av att utlovade turisttjänster inte tillhandahålls. Garantisystemet administreras i form av en privat fond.

Genomförandet av direktivet om paketresor har fördröjts i Norge.

I *Danmark* har direktivet om paketresor genomförts med två lagar. För genomförande av artikel 7 i direktivet har tillämpningsområdet för lov om en rejsegarantifond (1986:104) utvidgats genom en lag om ändring av nämnda

lag (1993:278) för att lagen skall motsvara den reglering som förutsätts i direktivet. Lov om en rejsegarantifond gäller utbudande och försäljning av researrangemang som omfattar transport och inkvartering samt arrangemang som hör till tillämpningsområdet för lov om pakke-rejser.

Enligt 6 § lov om en rejsegarantifond skall var och en som annat än tillfälligtvis arrangerar eller förmedlar försäljning av resor som hör till lagens tillämpningsområde registreras i en resegarantifond. För registrering förutsätts att en garanti på 200 000 kronor ställs. Dessutom skall näringsidkaren betala 5 kronor till fonden för varje såld resa.

Resenären kan få ersättning ur fonden om resan inte alls påbörjas, om returtransport inte kan ordnas för resenären, om resebyrån under resan väsentligt bryter sitt avtal eller om lämplig inkvartering inte ordnas för resenären.

I *Storbritannien* har bestämmelserna i direktivet om paketresor genomförts genom en författning som trädde i kraft den 23 december 1992 (The Package Travel, Package Holidays, and Package Tours Regulations 1992:3288). Författningen tillämpas på resepaket som säljs eller bjuds ut till försäljning i Storbritannien.

Författningen innehåller de stadganden om avtalsförhållanden och marknadsföring av resor som direktivet förutsätter. I författningen stadgas dessutom om den ekonomiska trygghet för resenärerna som artikel 7 i direktivet förutsätter. En näringsidkare som är part i ett resepaketavtal skall hela den tid verksamheten pågår på uppmaning kunna påvisa att han i händelse av insolvens har tillräcklig säkerhet för återbetalning av de betalningar som resenären erlagt för resor och för returtransport av resenärerna. Försummelse av säkerhetsstadgandena medför straff.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Direktivet om paketresor bör på grundval av EES-avtalet genomföras även i Finland. Bestämmelserna i direktivet genomförs i Finland med två lagar. Till riksdagen har avlåtits en proposition med förslag till lag om paketresor, där det föreslås att det stiftas en lag som

införlivar direktivets bestämmelser om avtalsförhållanden och marknadsföring med den finska lagstiftningen. Dessutom förutsätter direktivet att regleringen gällande den säkerhet som skall krävas av researrangören eller förmedlaren i händelse av insolvens ses över och detta föreslås ske genom att det stiftas en lag om paketreserörelser som skall ersätta förordningen om resebyråer.

2.2. De viktigaste förslagen

Allmänt

Det huvudsakliga ändamålet med lagförslaget är att genomföra den näringsrättsliga reglering som förutsätts av direktivet om paketresor. Genom lagförslaget genomförs det materiella rättstillstånd som förutsätts av artikel 7 i direktivet och enligt vilket parterna i EES-avtalet skall försäkra sig om att resenärer inom EES-området åtnjuter ett visst minimiskydd i den händelse att researrangören eller återförsäljaren kommer på obestånd. Dessutom innehåller lagförslaget andra näringsrättsliga stadganden bl.a. om registrering av idkare av paketrörelse, förutsättningar för registrering och om registreringsförfarandet, om idkande av paketreserörelse samt om tillsyn och tvångsmedel.

Lagens tillämpningsområde

Den föreslagna lagen skall tillämpas på idkande av paketreserörelse, varmed avses anordnande, utbudande och förmedling av paketresor som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om paketresor. Enligt stadgandet om tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om paketresor (1 §) skall lagen om paketresor tillämpas på marknadsföring av och avtal om paketresor, då resan mot vederlag bjuds ut av en näringsidkare som annat än tillfälligtvis organiserar eller förmedlar turisttjänster och resan varar mer än 24 timmar eller inbegriper övernattnig. Med paketresa avses enligt 2 § i förslaget till lag om paketresor en i förväg ordnad kombination av tjänster som bjuds ut till ett gemensamt pris och som består av åtminstone transport och inkvartering eller transport eller inkvartering och dessutom en annan turisttjänst som är väsentlig med hänsyn

till helheten och som inte är direkt knuten till transport eller inkvartering.

Den nuvarande näringsrättsliga regleringen ingår i förordningen om resebyråer, enligt vilken idkande av resebyråerörelse är en näring som är beroende av tillstånd. Tillämpningsområdet för förordningen om resebyråer framgår ur dess 2 och 24 §§. Som idkande av resebyråerörelse anses enligt 2 § i förordningen anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster, som sker i förvärvssyfte och upprepade gånger. Enligt 24 § tillämpas förordningen dock inte bl.a. på anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster som sker i Finland.

Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen bestäms i enlighet med bestämmelserna i direktivet om paketresor. Direktivet tillämpas på resepaket som säljs eller bjuds ut till försäljning inom EES-området oberoende av vart den erbjudna resan går. Det föreslagna tillämpningsområdet skall vara delvis snävare och delvis vidare än tillämpningsområdet för den nuvarande förordningen om resebyråer. Tillämpningsområdet är snävare i den meningen att det täcker endast helheter som skall anses som paketresor och i regel inte längre anordnande eller förmedling av separata turisttjänster. Beträffande turismen inom landet innebär lagförslaget att regleringen utvidgas jämfört med dagens läge. Det sistnämnda beror å ena sidan på att också paketresor som genomförs i hemlandet skall höra till lagens tillämpningsområde, men framför allt på att begreppet paketresa är vittomfattande. Som paketresa skall anses också en sådan kombination av resetjänster som inte inbegriper transport, om helheten omfattar inkvartering och annan turisttjänst som är väsentlig med hänsyn till helheten och som inte är direkt knuten till transport eller inkvartering.

Registrering

I propositionen föreslås att man frångår tillstånden och övergår till ett registreringsförfarande. Paketreserörelse får idkas endast av näringsidkare som i enlighet med stadgandena i den föreslagna lagen är införda i registret över paketreserörelser. Eftersom den näring som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen får idkas endast av dem som är införda i registret och eftersom registrering kräver att

de förutsättningar som stadgas i lagen föreligger, skiljer sig förfarandet inte mycket från tillståndsförfarandet. De egentliga ändringar som föreslås ansluter sig både till förutsättningarna för registrering, som delvis skall vara lindrigare än tillståndsförfarandet, och till själva registreringsförfarandet. Ett förfarande som är mindre tungrott än tillståndsförfarandet är motiverad bl.a. i det avseendet att kretsen av dem som skall registreras i enlighet med denna lag kommer att utvidga regleringsområdet betydligt jämfört med dagens läge, på grund av direktivets tillämpningsområde.

Innan en paketreserörelses verksamhet inleds skall en registeranmälan göras till konsumentverket. Konsumentverket skall som idkare av paketreserörelse i registret över paketreserörelser föra in den som gör anmälan och som har rätt att idka denna form av näring i Finland. Lagen angående rättighet att idka näring har ändrats genom lagen om ändring av nämnda lag (228/93). Denna ändring trädde i kraft samtidigt som EES-avtalet, dvs. den 1 januari 1994. Efter att lagändringen trätt i kraft får laglig och med god sed förenlig näring idkas i Finland av inte bara fysiska personer som är bosatta inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utan också av finska sammanslutningar och stiftelser och under vissa förutsättningar av utländska sammanslutningar och stiftelser som registrerat en filial i Finland. Också andra än de ovan nämnda kan idka näring i Finland med handels- och industriministeriets tillstånd. Registrering förutsätter utöver vad som anförts ovan dessutom att säkerhet ställs hos konsumentverket.

Definitioner

Förevarande proposition ansluter sig till regeringens proposition med förslag till lag om paketresor. Att bestämmelserna i direktivet om paketresor genomförs med två separata lagar förutsätter att regleringen är motsägelsefri. Med tanke på tillämpningen av lagarna är det viktigt att direktivets viktigaste definitioner sammanfaller i båda lagarna. Av denna anledning föreslås det att begreppet paketresa, som är väsentligt med tanke på tillämpningsområdet, skall definieras endast i lagen om paketresor och att lagen om paketreserörelser skall innehålla en hänvisning till begreppet, som definieras i 2 § i den föreslagna lagen om

paketresor. Motsvarande förfarande har också tillämpats i de övriga nordiska länderna.

Lagförslaget delar in de näringsidkare som idkar turisttjänstverksamhet i tre grupper. Till den första gruppen hör de som anordnar paketresor och sådana näringsidkare som skall jämföras med researrangörer och som för egen räkning bjuder ut paketresor som anordnas av någon annan eller som bjuder ut biljetter till charterflyg. Till nämnda grupp hör även de förmedlare som agerar för sådana utländska researrangörers räkning som inte själva har ställt säkerhet enligt lagförslaget. Förutsättningen för att dessa näringsidkare skall registreras är att säkerhet ställs hos konsumentverket. Till den andra gruppen hör förmedlare som måste registrera sig i registret över paketreserörelser. Sådana förmedlare är inte skyldiga att ställa säkerhet. En del av de näringsidkare som utövar turisttjänstverksamhet blir utanför lagens tillämpningsområde. Till de sistnämnda hör t.ex. turistföretagare som idkar annan verksamhet än paketreserörelse i Finland.

Med *researrangör* avses i lagförslaget en idkare av paketreserörelse som planerar och genomför paketresor och bjuder ut dem antingen själv eller genom förmedling av någon annan. En näringsidkare som för egen räkning bjuder ut paketresor som anordnas av någon annan föreslås bli jämförd med en researrangör. Det sistnämnda skall gälla verksamhet som innebär att den som idkar näring av en researrangör köper paketresor för egen återförsäljning. För resenärernas ekonomiska trygghet svarar i regel parten i paketreseavtalet. Part i paketreseavtalet i nämnda situation är en idkare av paketreserörelse som handlar i eget namn (återförsäljare). Även en näringsidkare som bjuder ut biljetter som berättigar till transport med charterflyg föreslås bli jämförd med en researrangör.

Med *reseförmedlare* avses i förslaget en idkare av paketreserörelse som förmedlar paketresor för researrangörens räkning. Det väsentliga för definitionen på förmedlare är att förmedlaren öppet uppträder som representant för en annan och antingen å dennes vägnar beslutar om rättshandlingar, dvs. säljer paketresor eller förmedlar avtalen till huvudmannen för att han skall fatta besluten. Paketreserörelse kommer i allmänhet att idkas så att en del av verksamheten består i att anordna paketresor och en del i att förmedla sådana. Ifall en

förmedlare också fungerar som researrangör tillämpas till dessa delar vad som stadgas om researrangörer.

Definitionen på *resenär* täcker definitionen på konsument enligt artikel 2.4 i direktivet. Med konsument avses enligt punkten i fråga en person som köper eller överenskommer om köp av ett resepaket ('köparen'), eller varje person för vars räkning köparen överenskommer om köp av ett resepaket ('annan kontrahent'), eller en person till vilken köparen eller annan kontrahent överläter resepaketet (överlåtelse-mottagare). Resenären kan alltså vara antingen direkt avtalspart eller medlem i en sådan grupp å vilkens vägnar någon annan har ingått ett avtal om en paketresa, eller vara mottagare vid överlåtelsen av ett resepaket. Med resenär avses således t.ex. alla familjemedlemmarna när en av dem ingår ett avtal om köp av en paketresa.

Säkerhet

Av förutsättningarna för registrering är skyldigheten att ställa säkerhet väsentlig för lagförslaget. Borgen enligt förordningen om resebyråer har krävts av både researrangörer och näringsidkare som förmedlar resetjänster. Säkerhetssystemet enligt förordningen har medfört tolkningsproblem beträffande ansvarsfördelningen mellan researrangören och förmedlaren. För att undanröja möjligheten till olika tolkningar föreslås att det i regel skall vara den näringsidkare som är part i paketreseavtalet som är ansvarig för resenärens ekonomiska trygghet.

I lagen föreslås inte ingå den nuvarande förordningens solvensstadganden. Typiskt för resebyråbranschen är en rätt hög andel främmande kapital till vilket räknas bl.a. de förskottsbetalningar som kunderna erlagt. De fasta investeringarna är ofta små och verksamheten kan på ett smidigt sätt krympas eller utökas enligt marknaden. Ett separat soliditetsstadgande skulle inte ha någon självständig betydelse i ett system enligt lagförslaget, eftersom den säkerhet som skall ställas hos konsumentverket bör vara tillräcklig för att på det sätt som stadgas nedan täcka de ansvar som kan följa av paketresorna. Soliditeten övervakas indirekt genom den säkerhet som skall ställas hos konsumentverket.

Genom säkerheten tryggas resenärens fordringar till de delar som paketresan på grund av

näringsidkarens insolvens inte motsvarar paketreseavtalet. Av säkerheten ersätts betalningar som erlagts för inställda resor och, om paketresan har avbrutits, den del av priset som motsvarar förkortningen av resan. Om näringsidkaren på grund av insolvens inte förmår ordna den returtransport som ingår i paketresan, tas säkerheten också i anspråk för att ersätta kostnaderna för avtalsenlig returtransport. Av säkerheten ersätts dessutom inkvartering av resenären på resmålet fram till returtransporten.

Säkerheten skall vara godkänd av konsumentverket. Konsumentverket kan kräva att betalningsskyldigheten enligt en godkänd säkerhet skall fullgöras genast när den som är skyldig att ställa säkerhet har försatts i konkurs eller konsumentverket annars har konstaterat att han är insolvent. Enligt den nuvarande förordningen om resebyråer täcks resenärens fordringar av säkerheten först sedan konkursförfarandet gällande resebyrån har slutförts. Ett förfarande som förutsätter att resenärens bevakar konkursen är inte ändamålsenligt. En ändring av förfarandet motiveras också av att direktivet om paketresor förutsätter att returtransport skall tryggas för resenärens.

För konsumentverket föreslås möjlighet att bevilja befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet. Befrielse kan beviljas när det med hänsyn till paketreserörelsens art och omfång inte kan anses nödvändigt med säkerhet. Befrielse kan beviljas t.ex. när den risk som vidlåder resenärens ekonomiska trygghet kan anses vara liten med hänsyn till verksamhetens art och omfång. Närmare stadganden om förutsättningarna för utnyttjande av denna möjlighet föreslås ingå i en förordning.

Tillräcklig säkerhet och användning av den

Den säkerhet som ställs hos konsumentverket skall vara tillräcklig för att täcka de ansvar som stadgas i lagförslaget. Vad som är tillräcklig säkerhet baserar sig på uppskattning och säkerhetens storlek bestäms på grundvalen av upplysningar om affärsverksamhetens art och omfång som näringsidkaren tillställer konsumentverket. Vad som är tillräcklig säkerhet bedöms i förhållande till både beloppet av de förskottsbetalningar som resenärens erlagt och huruvida paketresan enligt avtalet också inbegriper transport. Ifall den som idkar pa-

ketreserörelse iakttar ett handelsbruk där förskottsbetalningar inte uppbärs för paketresor, kan denna omständighet beaktas vid bedömningen av vad som skall anses som tillräcklig säkerhet.

Den säkerhet som ställts hos konsumentverket tas i anspråk om paketreserörelsen blir insolvent. Med insolvens avses försättande i konkurs eller annat obestånd som konsumentverket konstaterar.

Artikel 7 i direktivet om paketresor kan tolkas på olika sätt i fråga om ansvaret för returtransporten. I lagförslaget har direktivet tolkats så att skyldigheten att trygga returtransport inte gäller paketresor som inte inbegriper transport.

Anmälningsskyldighet

Säkerheten bör täcka de ansvar som stadgas i lagförslaget under hela den tid som verksamheten utövas. I lagen föreslås ingå ett stadgande med stöd av vilket en sådan ändring i paketreserörelsens art eller omfattning som kunde inverka på skyldigheten att ställa säkerhet eller på godkännandet av säkerheten skall anmälas till konsumentverket. En idkare av paketreserörelse som är skyldig att ställa säkerhet skall hela tiden se till att den säkerhet som stadgas i lagförslaget är tillräcklig.

De upplysningar som skall tillställas konsumentverket i anslutning till bestämmandet av om säkerheten är tillräcklig skall i regel vara bestyrkta av en av Centralhandelskammaren eller handelskammare godkänd revisor. Med tanke på resenärernas ekonomiska trygghet vore det viktigt att det material som näringsidkarna tillställer konsumentverket ger en riktig och tillräcklig bild av paketreserörelsens ansvar gentemot resenärerna.

Andra ändringar

Skyldigheten att tillsätta en ansvarig förestandare föreslås bli slopad, eftersom det i sista hand är företagen som bär den ekonomiska risken för sina anställdas yrkesskicklighet och kompetens. Å andra sidan kommer det att stadgas särskilt om resenärens ställning som avtalspart i lagen om paketresor och därför

kan det anses att resenärens ställning inte försämrats trots att det inte längre finns någon ansvariga föreståndare.

Det nuvarande agentsystemet föreslås bli slopat. Agentverksamheten har delvis på grund av de begränsade tillsynsresurserna utvidgats till ett område som strider mot stadgandena i den gällande förordningen. Näringsidkare som utövar agentverksamhet enligt förordningen om resebyråer registreras som reseförmedlare på det sätt som stadgas i lagförslaget.

I ställningen för delegationen för resebyråärenden föreslås ändringar. Enligt förordningen om resebyråer skall av delegationen inbegäras utlåtande om ärenden som gäller beviljande eller återkallande av näringstillstånd, tilldelande av varning åt idkare av resebyråerörelse eller ansvarig föreståndare för sådan samt beslut om förbud att driva rörelse under viss tid. Delegationen är dessutom ett rådgivande organ i övriga frågor som rör resebyråbranschen. Om lagförslaget godkänns accentueras konsumentverkets ställning vid registreringen av idkare av paketreserörelse och vid prövningen av förutsättningarna för registrering. På grund av att det reglerade området utvidgas och de tolkningsproblem som följer därav föreslås i propositionen dock att det i samband med konsumentverket skall finnas en delegation för paketreseärenden. Delegationen föreslås få rådgivande ställning i frågor som gäller paketreserörelse. Delegationen kunde följa både tillämpningen av direktivet om paketresor inom EES-området och komma med förslag till utvecklande av lagstiftningen om idkandet av paketreserörelse.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Den totala avkastningen av turistnäringen i Finland var enligt statistikcentralens nationalräkenskaper 1991 ca 23 mrd. mk. Finlands resebalans 1991 uppvisade ca 6,1 mrd. mk och 1992 ca 4,9 mrd. mk i underskott. Enligt statistikuppgifter från Resebyråbranschens förbund i Finland (SMAL rf) har finländarnas utlandsresor under åren 1991—1993 utvecklats enligt följande (miljoner resenärer):

fartygstrafik	1990	2,4	1991	2,7	1992	2,9	1993 (uppskattning)	3,2
charterflygning	1990	1,2	1991	1,1	1992	0,8	1993 (uppskattning)	0,5
linjeflygning	1990	1,1	1991	1,0	1992	1,1	1993 (uppskattning)	1,2
landtrafik	1990	0,5	1991	0,6	1992	0,5	1993 (uppskattning)	0,5
totalt	1990	5,2	1991	5,4	1992	5,3	1993 (uppskattning)	5,4

Den statistik som gäller fartygstrafiken innehåller inte s.k. 24-timmars kryssningar.

Genomförandet av bestämmelserna i direktivet om paketresor i den nationella lagstiftningen förutsätter ändringar i synnerhet i förutsättningarna för idkande av turistnäring till den del den gäller turism inom Finland. Regleringen i förordningen om resebyråer har sedan 1986 inte gällt anordnande, försäljning och förmedling av resor och andra resetjänster som sker i Finland. Effekterna av genomförandet av direktivet om paketresor sträcker sig längre än till den traditionella resebyråbranschen, bl.a. till inkvarteringsrörelser och näringsidkare som erbjuder olika slag av turisttjänster. Eftersom lagförslagets tillämpningsområde täcker paketreserörelse som idkas annat än tillfälligtvis, omfattar lagförslagets tillämpningsområde även sådana turisttjänster som tillhandahålls av bl.a. många ideella föreningar.

Lagen om paketreserörelser kommer att innebära nya förpliktelser för de näringsidkare som arrangerar eller förmedlar paketresor. Dessa förpliktelser gäller närmast registreringen och ställandet av säkerhet. Skyldigheten att ställa säkerhet skall först endast gälla researrangörer. För dessa kommer ändringen att medföra extra kostnader. Däremot skall den skyldighet att ställa säkerhet som i dagens läge åvilar den som förmedlar resor i regel slopas.

En näringsidkare som är skyldig att ställa säkerhet skall ha tillräcklig säkerhet för återbetalning av betalningar som resenärerna erlagt för paketresorna och ett säkerhetsarrangemang för returtransport av resenärerna. Enligt nuvarande praxis är nivån på säkerheterna 50 % av beloppet av de erlagda förskottbetalningarna.

Dessutom skall det förutsättas att den säkerhet som tillställs konsumentverket också skall täcka kostnaderna för returtransporten av resenärerna. Om en researrangör blir insolvent ordnas returtransporten för närvarande så att flygbolag som utövar verksamhet i Finland skall tillställa luftfartsverket en förbindelse där flygbolaget förbinder sig att transportera resenärerna tillbaka oberoende av vilket ekonomis-

ka läge en researrangör som är flygbolagets avtalspartner befinner sig i. Denna förbindelse kan dock inte anses tillräcklig med tanke på genomförandet av bestämmelser i artikel 7 i direktivet om paketresor, närmast av den orsaken att förbindelsen saknar betydelse för resenärerna t.ex. i det fall att flygbolaget meddelar att det inte längre kommer att utöva verksamhet i Finland.

Innehållet i den säkerhet som skall tillställas konsumentverket föreslås bli ändrad. Säkerheten enligt förordningen om resebyråer har varit en s.k. laga borgen och realiseringen av betalningsskyldigheten enligt den har förutsatt att konkursförordningen slutförts. Säkerheten enligt lagförslaget skall kunna realiserar genast det är klart att paketreserörelsen på grund av insolvens inte förmår klara av sina ansvar gentemot resenärerna.

Enligt en utredning som fått från Bankföreningen i Finland är borgen som används i bankverksamhet i praktiken alltid en proprieborgen och därför är det inte möjligt att med stöd av praktisk erfarenhet jämföra de eventuella kostnadsskillnaderna mellan t.ex. proprieborgen och laga borgen. Bankerna prissätter sin borgen självständigt. Enligt Bankföreningen i Finland är det dock uppenbart att frågan om huruvida det är fråga om laga borgen eller proprieborgen inte har någon väsentlig betydelse med tanke på näringsidkarens åligganden.

3.2. Verknningar i fråga om organisation och personal

Arbetsmängden för konsumentverket som övervakar paketreserörelserna kommer att öka. Detta beror främst på att också anordnandet och förmedlingen av inhemska paketresor kommer att omfattas av registreringsförordningen. Flera näringsidkare som hör till tillämpningsområdet för förordningen om resebyråer måste registrera sig när den föreslagna lagen

har trätt i kraft. För var och en som gör en registeranmälan skall förutsättningarna för registrering kontrolleras. Det kan uppskattas att utöver de resebyråer som har fått tillstånd kommer idkare av paketreserörelse som skall registreras att vara ca 1000—5000. Konsumentverket blir dessutom tvunget att behandla uppskattningsvis flera hundra ansökningar som gäller befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet. Den ökande arbetsmängden förutsätter att tilläggsresurser inriktas på skötseln av dessa uppgifter.

Vid den enhet inom konsumentverket som handhar resebyråärenden arbetar i dag en juris kandidat och en merkonom på heltid samt en byråsekreterare som har hand om resebyråförteckningen på deltid. Utöver dessa bör vid enheten anställas minst en ekonomie magister eller juris kandidat samt en merkonom. Behovet av ytterligare personal tillfredsställs genom överföring av personalresurser inom förvaltningsområdet.

4. Beredningen av propositionen

Handels- och industriministeriet tillsatte den 7 november 1989 en arbetsgrupp med uppgift att utgående från ministeriets näringsarbetsgrupps promemoria göra upp ett förslag till ändring, revidering eller upphävande av bl.a. stadgandena och besluten gällande resebyråer. Denna Näringsarbetsgrupp II överlämnade den 11 mars 1991 en promemoria gällande revidering av förordningen av resebyråer till handels- och industriministeriet.

Efter att promemorian varit på remiss inleds beredningsarbetet på nytt i syfte att få författningsgrunden för turistbranschen att motsvara kraven i direktivet om paketresor. Samtidigt började man bereda en författning på lagnivå.

Handels- och industriministeriet begärde i

februari 1993 utlåtande om promemorian, som hade formen av en regeringsproposition, från följande myndigheter och organisationer: justitieministeriet, trafikministeriet, konkurrensverket, konsumentverket, konsumentombudsmannen, Centralhandelskammaren, Resebyråföreningen i Finland r.f., Resebyråföretagarna r.f., Företagarnas Centralförbund i Finland r.f., Centralen för turistfrämjande, Suomen matkailun alueorganisaatioiden yhdistys r.y. SUOMA, Hotelli- ja Ravitsemisalan Yrittäjiliitto r.y. Hotelli- ja Linja-autoliitto samt Finlands Rederiförbund. Dessutom har utlåtande avgetts av Helsingfors handelskammare, Suomen Hiihtokeskusyhdistys r.y. samt Tjänstemannaförbundet för Specialbranscher ERTO r.f.

Propositionen har slutligen utformats som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet i samarbete med justitieministeriet, trafikministeriet, konsumentverket och Företagarnas centralförbund i Finland. I beredningsskedet har också Resebyråbranschens förbund i Finland (SMAL rf) hörts samt finansministeriet ombetts ge ett utlåtande.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Till riksdagen har särskilt avlåtits en proposition med förslag till lag om paketresor, vilken gäller marknadsföringen av paketresor och avtal om sådana. Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om paketresor och den nu föreslagna lagen om paketreserörelser bestäms i enlighet med definitionen på resepaket i artikel 2.1. i direktivet om paketresor.

Lagen om paketreserörelser sammanhänger till sitt innehåll med lagen om paketresor, vilket gör att dessa lagar både bör behandlas och träda i kraft samtidigt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om paketreserörelser

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. *Rätt att idka paketreserörelse.* I paragrafen stadgas om rätt att idka paketreserörelse. Paketreserörelse får idkas endast av sådana fysiska personer, juridiska personer och utländska sammanslutningar och stiftelser med en registrerad filial i Finland som i enlighet med den föreslagna lagen är registrerade som idkare av paketreserörelse. Benämningen juridisk person omfattar både privata och offentliga juridiska personer.

Verksamhet enligt den föreslagna lagen skall inte kunna inledas före registreringen. Definitionen på idkande av paketreserörelse ingår i 2 § 1 mom. 1 punkten. Grundläggande stadganden om det register över paketreserörelser som avses i lagförslaget ingår i 3 § och om förutsättningarna för registrering i 5 §.

2 §. *Definitioner.* Paragrafen innehåller definitioner på vissa av de begrepp som används i lagförslaget. Med idkande av paketreserörelse avses enligt 1 mom. 1 punkten anordnande, utbudande eller förmedling av paketresor som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om paketresor. Man skall kunna idka paketreserörelse i egenskap av antingen researrangör eller reseförmedlare enligt vad som bestäms i beslutet om registrering enligt 6 §. Tillämpningsområdet för lagen om paketresor definieras i 1 § och begreppet paketresa i 2 § i förslaget till den lagen. Tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om paketresor och för den lag som nu föreslås bestäms i enlighet med begreppet resepaket i direktivet om paketresor.

Enligt 2 punkten avses med researrangör en idkare av paketreserörelse som planerar och genomför paketresor och som bjuder ut dem antingen själv eller genom förmedling av någon annan. Definitionen motsvarar definitionen i både artikel 2.2 i direktivet om paketresor och 3 § 1 mom. i förslaget till lag om paketresor.

Enligt 3 punkten avses med reseförmedlare en idkare av paketreserörelse som för researrangörens räkning förmedlar avtal om paketresor. Definitionen motsvarar definitionen på återförsäljare i artikel 2.3 i direktivet.

Det förutsätts att en reseförmedlare öppet

verkar som representant för någon annan och för dennes räkning. Beroende på det inbördes avtalet mellan researrangören och reseförmedlaren kan förmedlaren antingen själv fatta beslut om paketreseavtal för researrangörens räkning eller förmedla avtalen till sin huvudman, som fattar beslut om dem. Part i ett paketreseavtal är researrangören och resenären, medan reseförmedlaren blir utanför avtalet.

De resebyråer som hör till tillämpningsområdet för förordningen om resebyråer idkar ofta blandad verksamhet, vilket innebär att näringsidkaren både anordnar resor och förmedlar resor som anordnats av andra. På anordnandet av paketresor tillämpas stadgandena om researrangörer i lagförslaget.

I 4 punkten definieras begreppet resenärl. Definitionen motsvarar både definitionen på konsument i artikel 2.4 i direktivet och definitionen på resenärl i förslaget till lag om paketresor (3 § 2 mom.).

I 2 mom. stadgas om sådana näringsidkare som för sin egen räkning bjuder ut paketresor som arrangeras av någon annan. Sådan verksamhet innebär t.ex. att den som idkar näring för återförsäljning köper paketresor som arrangeras av någon annan. Det föreslås att sådana idkare av näring skall jämföras med researrangörer.

Enligt det föreslagna 2 mom. skall som researrangör också anses en näringsidkare som bjuder ut biljetter som berättigar till transport med annat än reguljärt linjeflyg, d.v.s. med charterflyg. Med tanke på konsumentskyddet är det ändamålsenligt att dylik verksamhet, där researrangörens ansvar mot flygbolaget realiserar eventuellt först sedan resenären har erlagt förskottsbetalning, omfattas av lagens tillämpningsområde.

2 kap. Registrering och dess rättsverkningar

3 §. *Register över paketreserörelser.* I paragrafen stadgas om det register som skall föras över dem som idkar paketreserörelse. Enligt 1 mom. skall konsumentverket vara registermyndighet. Registret över paketreserörelser skall vara offentligt och utdrag ur det ges på begäran.

Mes stöd av stadgandet i 2 mom. skall

stadganden om de uppgifter som skall införas i registret utfärdas genom förordning.

4 §. *Registeranmälan och anmälan om ändringar.* I paragrafen stadgas om registeranmälan. Enligt 1 mom. skall den som har för avsikt att idka paketreserörelse vara anmälningsskyldig. Anmälan görs till konsumentverket. Samtidigt föreslås att om innehållet i registeranmälan skall stadgas genom förordning. Avsikten är att registeranmälan skall innehålla basuppgifterna om den som idkar paketreserörelse och om den verksamhet som idkas.

Enligt 2 mom. skall ändringar i uppgifter som införts i registret utan dröjsmål anmälas till konsumentverket.

5 §. *Förutsättningar för registrering.* I paragrafen stadgas om förutsättningarna för att en idkare av paketreserörelse skall kunna registreras. När förutsättningarna föreligger skall konsumentverket föra in den som begär registrering i registret över paketreserörelser.

Enligt 1 punkten skall registrering förutsätta att den som gör anmälan har rätt att idka näring i Finland. Om rätten att idka näring stadgas i lagen angående rättighet att idka näring.

Enligt 2 punkten skall registrering dessutom förutsätta att den som gör anmälan har fullgjort skyldigheten att ställa säkerhet enligt lagförslaget. Om ställande av säkerhet stadgas i 8 och 9 §§ i förslaget och om godtagbar säkerhet i 10 §.

6 §. *Registreringens rättsverkningar.* I paragrafen stadgas om registreringens rättsverkningar. På grundvalen av stadgandet i 1 mom. har den som idkar paketreserörelse rätt att idka paketreserörelse i egenskap av researrangör, reseförmedlare eller båda enligt vad som bestäms när beslutet om registrering fattas. Ifall en näringsidkare som är införd som reseförmedlare i registret över paketreserörelser har för avsikt att också börja arrangera resor, får verksamheten inte inledas innan ett beslut om registrering av ändringen har fattats.

Enligt 2 mom. skall endast sådana idkare av paketreserörelse som är införda i registret över paketreserörelser ha rätt att använda benämningen paketreserörelse eller resebyrå i sin firma eller annars för att ange sin verksamhet, t.ex. i sin marknadsföring. På grundvalen av övergångsstadgandet i 21 § 3 mom. i lagförslaget får den som när den föreslagna lagen träder i kraft använder benämningen resebyrå fortsätta sin verksamhet under sin tidigare firma trots att

näringsidkarens verksamhet inte skulle falla inom den föreslagna lagens tillämpningsområde.

7 §. *Avförande ur registret.* I paragrafen stadgas om konsumentverkets skyldighet att avföra idkare av paketreserörelse ur registret över paketreserörelser. Konsumentverket skall avföra en researrangör eller en förmedlare ur registret t.ex. när näringsidkaren inte längre har laglig rätt att idka näring i Finland. Ur registret över paketreserörelser skall också avföras sådana idkare av paketreserörelse som har upphört med sin verksamhet. Innan ett beslut om avförande ur registret fattas skall konsumentverket bereda idkaren av paketreserörelse möjlighet att bli hörd.

3 kap. Säkerhet

8 §. *Ställande av säkerhet.* I paragrafen stadgas om den säkerhet som skall krävas av dem som idkar paketreserörelse. Skyldigheten att ställa säkerhet skall enligt 1 mom. gälla researrangören. Skyldigheten gäller på grundvalen av 2 § 2 mom. i förslaget också sådana näringsidkare som för egen räkning bjuder ut paketresor som anordnas av någon annan eller som bjuder ut biljetter som berättigar till transport med charterflyg. Dessutom skall skyldigheten enligt 8 § 2 mom. i förslaget gälla reseförmedlare som agerar för sådana utländska researrangörers räkning som inte själva har ställt säkerhet enligt den föreslagna lagen.

Säkerhet skall ställas för den händelse att näringsidkaren blir insolvent. Insolvensens innebörd behandlas i motiveringen till 10 §. För statens affärsverks del är frågan om ställande av säkerhet avgjord i lagen om statens affärsverk (627/87). Affärsverkens finansiering utgörs förutom av inkomstfinansiering också av lån från staten eller penninginstitut, ökningar av kapitalet samt i specialfall av ersättningar som fås via statsbudgeten. För statens affärsverks förbindelser svarar i sista hand staten. Principen ingår bl.a. i 8 § 3 mom. i nämnda lag. Eftersom den ekonomiska ställning för statens affärsverk genom lagstiftning är så ordnad att ett affärsverk inte kan bli insolvent på det sätt som avses i lagförslaget, finns det p.g.a. detta inget behov att av statens affärsverk kräva sådan säkerhet som anges i förslaget.

Säkerheten ställs hos konsumentverket som enligt 11 § 2 mom. i förslaget beslutar när

säkerheten skall tas i anspråk. Dessutom förutsätts att säkerheten skall ha godkänts av konsumentverket.

I 1 mom. 1—3 punkten stadgas om de fordringar som skall tryggas med säkerheten. Av säkerheten täcks kostnaderna för både returtransport av resenärerna och inkvartering av resenärerna fram till returtransporten. Nämnade kostnader ersätts under förutsättning att de enligt avtalet har ingått i paketresan.

Enligt 1 punkten skall med säkerheten tryggas resenärernas returtransport enligt paketreseavtalet. Av säkerheten ersätts således kostnaderna för returtransporten när den avtalsenliga returtransport som ingått i paketresan inte ordnas. Om den biljett som resenären innehar ger rätt till returtransport, blir frågan om en särskilt anordnad returtransport inte aktuell.

Enligt 2 punkten skall med säkerheten tryggas inkvartering enligt paketreseavtalet på resmålet fram till returtransporten. Kostnaderna för inkvartering ersätts också när den avtalsenliga paketresan redan har upphört men researrangören på grund av insolvens inte har ordnat någon returtransport.

Enligt 3 punkten skall med säkerheten tryggas återbetalning av de betalningar som resenärerna erlagt för paketresan till de delar som paketreseavtalet inte hålls. Av säkerheten ersätts således de förskottsbetalningar som erlagts för paketresan. Av säkerheten ersätts också den del av det totala priset som motsvarar förkortningen av en resa som påbörjats men sedan avbrutits.

Enligt 2 mom. tillkommer skyldighet att ställa säkerhet också en reseförmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt lagförslaget. Det är fråga om ett undantag från huvudregeln som säger att säkerhet ställs av den idkare av paketreserörelse som är part i paketreseavtalet. Det kan krävas att betalnings-skyldigheten enligt säkerheten skall fullgöras inte bara när reseförmedlaren själv utan också när hans huvudman blir insolvent. Storleken av nämnda reseförmedlares säkerhet bestäms i enlighet med stadgandena i 10 § i lagförslaget.

9 §. *Befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet.* I 1 mom. ingår ett stadgande om undantag från den föreslagna skyldigheten att ställa säkerhet enligt 8 §. Enligt stadgandet kan konsumentverket befria en idkare av paketreserörelse från skyldigheten att ställa säkerhet, om det med beaktande av paketreserörelsens

art och omfattning inte kan anses nödvändig med en säkerhet. Närmare stadganden om möjligheten att bevilja befrielse utfärdas genom förordning.

Den allmänna förutsättningen för befrielse skall vara att den risk som riktar sig mot resenärens ekonomiska trygghet kan anses vara liten med avseende på verksamhetens art och omfattning. Risken kan anses vara liten bl.a. när näringsidkaren iakttar ett handelsbruk som innebär att resenären betalar antingen hela sin avtalsenliga andel eller en betydande del av den efter näringsidkarens egen prestation. På motsvarande sätt kan sådan verksamhet med paketreserörelse i liten skala, såsom bondgårdssemesterverksamhet, hotelltjänster eller motsvarande, där den paketresa som bjuds ut inte inbegriper transport eller risk för att resan avbryts, befrias från skyldigheten att ställa säkerhet.

Enligt 2 mom. beslutar konsumentverket om befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet. Enligt den andra meningen i momentet har konsumentverket rätt att återta sitt beslut om befrielse, ifall de omständigheter som legat till grund för befrielsen förändras väsentligt. Med förändringar avses närmast väsentliga förändringar i verksamhetens art eller omfattning, som legat till grund för beslutet om befrielse.

10 §. *Godtagbar säkerhet.* Paragrafen innehåller stadganden om både storleken på den säkerhet som skall ställas hos konsumentverket och om dess övriga innehåll. Enligt 1 mom. 1 punkten kan som säkerhet godkännas endast en sådan borgen, annan säkerhetsförbindelse eller försäkring vars ansvarsbelopp kan antas räcka till för de prestationer som avses i 8 § 1 mom. Konsumentverket kan som säkerhet godkänna bl.a. en bankgaranti eller kreditförsäkring. En i stadgandet nämnd annan säkerhetsförbindelse är t.ex. ett säkerhetsarrangemang som erbjuds via en fond eller stiftelse som upprätthålls av dem som idkar paketreserörelse. Dessutom innebär stadgandet en möjlighet att godkänna de säkerhetsarrangemang som branschorganisationerna erbjuder.

Säkerheten skall vara godkänd av konsumentverket. Godkänd säkerhet skall enligt 5 § 2 punkten vara en förutsättning för en idkare av paketreserörelse skall kunna registreras.

Säkerhetsbeloppet skall vara tillräckligt för att täcka de ansvar som avses i 8 § 1 mom. Huruvida säkerheten är tillräcklig bedöms särskilt för varje paketreserörelse och bedöm-

ningen baserar sig på de upplysningar näringsidkaren tillställt konsumentverket. Begreppet tillräcklig säkerhet preciseras inte i artikel 7 i direktivet om paketresor men det har tolkats innebära full täckning. Ifall det förekommer säsongfluktuationer i paketreserörelsens verksamhet, bör säkerheten bedömas i enlighet med de maximala ansvar som paketreseavtalen medför för den som idkar paketreserörelse. Det skall dock vara möjligt för den som idkar paketreserörelse att ställa både en grundsäkerhet och en tilläggsäkerhet för högsäsongen. Säkerheten bör vara så betryggande att den täcker de ansvar som avses i lagförslaget under hela den tid som verksamheten utövas.

Enligt 2 punkten kan konsumentverket godkänna endast en sådan säkerhet vars betalningsskyldighet konsumentverket kan kräva att skall fullgöras omedelbart när den som varit skyldig att ställa säkerheten blir insolvent. Med insolvens avses i regel försättande i konkurs, men uppfyllelse av betalningsförpliktelsen skall också kunna krävas i andra situationer än vid konkurs, om näringsidkarens insolvens annars kan konstateras på ett klart och obestridligt sätt. Med det sistnämnda avses t.ex. en situation där näringsidkaren på grund av sin ekonomiska situation är oförmögen att för resenärerna ordna returtransport från resmålet.

På grundvalen av stadgandet i andra meningen i 8 § 2 mom. i förslaget skall en reseförmedlare som där avses ställa säkerhet i händelse av både egen och huvudmannens insolvens. Den säkerhet som ställs hos konsumentverket bör till sitt innehåll vara sådan att konsumentverket kan kräva att den betalningsförpliktelsen som säkerheten skall täcka, skall uppfyllas inte bara när förmedlaren själv utan också när hans huvudman blir insolvent.

Enligt 2 mom. stadgas närmare genom förordning om en säkerhet är godtagbar.

11 §. *Användning av säkerhet.* I paragrafen stadgas om när en säkerhet som ställs hos konsumentverket skall tas i anspråk. Ansvarsbeloppet hos den säkerhet som tillställs konsumentverket baserar sig i enlighet med 10 § 1 mom. 1 punkten i förslaget på bedömning. I 1 mom. stadgas om situationer där säkerheten inte räcker till för alla de prestationer som avses i 8 § 1 mom. Enligt förslaget betalas fordringarna då i den ordning som stadgas i 8 § 1 mom. Av säkerheten erläggs således i första hand kostnaderna för resenärernas returtransport samt inkvartering på resmålet. Efter dessa

kostnader betalas av säkerheten de betalningar som erlagts för paketresorna till de delar som paketreseavtalet i övrigt inte hålls.

Enligt 2 mom. beslutar konsumentverket att en säkerhet skall tas i anspråk. Verket bestämmer en dag före vilken resenärerna skall framställa sina på paketreseavtalet baserade yrkanden. Fordringarna betalas av säkerheten efter det utsatta datumet.

12 §. *Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar säkerheten.* I paragrafen stadgas om anmälningsskyldighet för dem som idkar paketreserörelse när paketreserörelsens art eller omfattning förändras. För att anmälningsskyldighet skall uppkomma förutsätts dessutom att ändringen kan inverka antingen på skyldigheten att ställa säkerhet eller på godkännandet av den säkerhet som ställts hos konsumentverket.

Stadgandet skall gälla sådana idkare av paketreserörelse vilkas registrering inte förutsätter säkerhet enligt 8 §. Stadgandet gäller också sådana idkare av paketreserörelse som konsumentverket med stöd av 9 § har befriat från skyldigheten att ställa säkerhet. Om det skulle inträffa sådana förändringar i arten eller omfånget av den paketreserörelse som idkas av de sistnämnda att skyldigheten att ställa säkerhet skulle kunna påverkas eller om förändringarna skulle leda till att det inte längre föreligger några förutsättningar för befrielse, bör saken anmälas till konsumentverket.

Anmälningsskyldig är också en sådan idkare av paketreserörelse vars registrering förutsätter att säkerhet ställs hos konsumentverket. Om det i omfånget av den paketreserörelse som idkas av dem som är skyldiga att ställa säkerhet inträffar t.ex. sådana förändringar som gör att den säkerhet som ställts hos konsumentverket inte längre är tillräcklig för att täcka de ansvar som stadgas i 8 § 1 mom., bör idkaren av paketreserörelsen anmäla saken till konsumentverket.

4 kap. Tillsyn och tvångsmedel

13 §. *Tillsyn.* Enligt 1 mom. övervakar konsumentverket samt länsstyrelserna och polisen idkandet av paketreserörelse. Tillsynsmyndigheterna är alltså desamma som för närvarande. Tillsynen hänför sig till iakttagandet av stadgandena om både registrering och skyldigheten att ställa säkerhet. Länsstyrelserna och polisen

är lokala myndigheter och skall handla enligt konsumentverkets anvisningar.

Den som idkar paketreserörelse är på det sätt som föreslås i 2 *mom.* skyldig att på uppmaning ge tillsynsmyndigheten alla de handlingar, uppgifter och övriga upplysningar som behövs vid tillsynen. Sådana handlingar är bl.a. paketreserörelsens bokslutshandlingar.

14 §. *Tvångsmedel.* Paragrafen innehåller stadganden om tvångsmedel. Enligt 1 *mom.* skall konsumentverket kunna förbjuda idkandet av paketreserörelse som strider mot stadgandena i lagförslaget. Ett beslut om förbud skall kunna meddelas när någon idkar paketreserörelse i strid med skyldigheten att registrera sig enligt 1 § eller utan att ställa säkerhet enligt 8 §.

2 *mom.* gäller situationer där en säkerhet som ställts hos konsumentverket inte längre motsvarar de förutsättningar för godkännande som stadgas i 10 § i lagförslaget. Konsumentverket kan på grundvalen av stadgandet uppmana idkaren av paketreserörelse i fråga att inom utsatt tid ställa säkerhet enligt 10 § hos konsumentverket. Om ingen säkerhet ställs inom den tid som konsumentverket utsatt, kan ämbetsverket förbjuda näringsidkaren att utöva den verksamhet som förutsätter säkerhet.

Enligt 3 *mom.* kan konsumentverket uppmana den som idkar paketreserörelse att inom utsatt tid fullgöra sin skyldighet när näringsidkaren försummar anmälningsskyldigheten enligt 12 §, skyldigheten att tillställa handlingar enligt 13 § 2 *mom.* eller iakttagandet av stadgandena om revisor och bokföring enligt 16 §.

Enligt 4 *mom.* kan konsumentverket förelägga vite för att förstärka ett förbud eller en uppmaning som avses i paragrafen. Vitesstadgandet förpliktar inte till föreläggande av vite. Vite utdöms av den myndighet som förelagt det, dvs. konsumentverket. Angående föreläggande och utdömande av vite iaktas vad som stadgas i viteslagen (1113/90). I viteslagen ingår stadganden om bl.a. föreläggande av vite, riktande av vite och om vitesbeloppet.

15 §. *Överlåtelse av sekretessbelagda uppgifter.* I paragrafen stadgas om undantag som gäller myndighetens tystnadsplikt. De viktigaste stadgandena om tystnadsplikt finns i förordningen innefattande vissa undantag i fråga om allmänna handlingars offentlighet (650/51). På basis av den föreslagna paragrafen skall tillsynsmyndigheten ha rätt att lämna ut uppgifter som annars omfattas av tystnadsplikt till en

annan myndighet för tillsynsuppgifter. Detsamma skall gälla lämnande av uppgifter till åklagar- och polismyndigheter för utredning av brott eller väckande av åtal. Stadgandet skall dock inte hindra tillsynsmyndigheterna att offentliggöra andra omständigheter som inte som sådana innehåller uppgifter som bör anses som affärs- eller yrkeshemligheter.

Om tjänstemäns tystnadsplikt stadgas i 23 § statstjänstemannalagen, enligt vilken en tjänsteman inte olovligen för annan får röja en sådan omständighet i tjänsten som kommit till hans kännedom och som enligt vad som särskilt stadgats eller bestämts skall hållas hemlig. Brott mot förbudet skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

5 kap. Särskilda stadganden

16 §. *Revisor och bokföring.* I paragrafen stadgas om revisorer och ordnande av bokföringen. Enligt 1 *mom.* skall en sådan paketreserörelse som förutsätts ställa säkerhet och som anordnar eller förmedlar paketresor utomlands ha antingen en av en handelskammare godkänd räkenskapsman (GRM) eller revisionsammanslutning (GRM-sammanslutning) eller en av centralhandelskammarens godkänd revisor (CGR) eller revisionsammanslutning (CGR-sammanslutning). De idkare av paketreserörelse som är skyldiga att ställa säkerhet framgår av 2 § 2 *mom.* och 8 § i förslaget. Stadgandet om revisor motsvarar nuvarande praxis.

Till de upplysningar som tillställs konsumentverket skall enligt 2 *mom.* på uppmaning fogas ett utlåtande av en sådan revisor som nämns i 1 *mom.*

Enligt 3 *mom.* skall en paketreserörelse som avses i 1 *mom.* ordna sin bokföring så att de uppgifter som behövs för bestämmande av säkerheten fås ur den. Av bokföringen skall framgå bl.a. beloppet av de förskott som uppburits av resenärerna. Närmare stadganden om bokföringen utfärdas genom förordning.

17 §. *Straffstadganden.* Paragrafen innehåller straffstadganden. Vid fall av förseelse eller försummelse som kommit till konsumentverkets kännedom uppmanar ämbetsverket den som idkar paketreserörelse att inom utsatt tid rätta till saken eller förbjuder honom att fortsätta att handla på ett sätt som ämbetsverket anser vara felaktigt. Konsumentverket kan på grundvalen av 14 § också förstärka den

huvudsakliga förpliktelsen med vite. Inte ens en uppmaning eller ett förbud som är förstärkt med vite är alltid tillräckligt t.ex. när verksamheten uppsåtligen utövas utan säkerhet enligt 8 §.

I 1 mom. stadgas om paketreserörelseförseelse. För paketreserörelseförseelse kan på basis av 1 punkten dömas en näringsidkare som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet försummar den registreringskyldighet som avses i 1 § i lagförslaget. Dessutom förutsätts att verksamheten på grund av sin art inte förutsätter säkerhet enligt 8 §. Enligt 6 § 2 mom. får endast en registrerad idkare av paketreserörelse använda benämningen resebyrå eller paketreserörelse i sin firma eller annars för att utvisa sin verksamhet. Brott mot stadgandet skall straffbart, om det inte är fråga om en sådan situation som avses i 21 § 3 mom.

Med stöd av 2 punkten kan en näringsidkare som är skyldig att ställa säkerhet och som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet idkar paketreserörelse utan att ställa säkerhet enligt 8 § i lagförslaget dömas för paketreserörelseförseelse. Motsvarande förseelse gör sig även en näringsidkare skyldig till som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet ger konsumentverket oriktiga uppgifter om en omständighet som inverkar på behovet av säkerhet eller godkännande av sådan. Med det sistnämnda avses t.ex. en situation där den som idkar paketreserörelse ger konsumentverket oriktiga uppgifter om en omständighet som avses i 10 § 1 mom. 1 punkten och som ansluter sig till uppskattningen av säkerhetens ansvarsbelopp. För en sådan förseelse kan dessutom dömas en idkare av paketreserörelse som uppsåtligen eller av grov vårdslöshet i strid med 12 § i förslaget underlåter att uppge en omständighet som ansluter sig till behovet av säkerhet eller godkännande av sådan.

Den gärning som avses i 2 punkten skall vara straffbar förutsatt att den försvagar resenärens ekonomiska skydd.

För paketreserörelseförseelse skall böter kunna utdömas, om inte strängare straff har stadgats i någon annan lag.

I 2 mom. stadgas om paketreserörelsebrott. Stadgandet gäller en situation där näringsidkarens förfarande som nämns i 1 mom. 2 punkten är grovt. Det klandervärda i förfarandet bedöms som en helhet i förhållande till den ekonomiska nytta som har eftersträvat genom

det och övriga faktorer såsom affärsverksamhetens art och omfattning.

För paketreserörelsebrott skall böter eller fängelse i högst sex månader kunna utdömas, om det inte stadgas om strängare straff för gärningen i någon annan lag.

Enligt 3 mom. kan man i ett ärende som gäller paketreserörelseförseelse avstå från åtgärder under förutsättning att förseelsen har varit ringa och utan dröjsmål rättats till.

Enligt 4 mom. kan den som bryter mot ett förbud eller en uppmaning som är förstärkt med vite och som meddelats med stöd av lagförslaget inte dömas till straff för samma gärning. Konsumentverket kan förelägga vite för att förstärka ett beslut om uppmaning eller förbud enligt 14 §. Vite kan utdömas först efter att förfarandet upprepats. Ifall en person som t.ex. när han bryter mot en med vite förstärkt uppmaning att tillstålla konsumentverket en godtagbar säkerhet samtidigt gör sig skyldig till ett förfarande som skall bestraffas som paketreserörelsebrott, vore det möjligt att samtidigt utdöma både vite och straff. För att förhindra detta föreslås ett stadgande om att den som bryter mot ett beslut som konsumentverket förstärkt med vite inte skall dömas till straff för samma gärning.

Paketreserörelseförseelse och paketreserörelsebrott skall vara ställda under allmänt åtal.

18 §. *Ändringssökande.* Paragrafen innehåller stadganden om sökande av ändring i konsumentverkets beslut. I 1 mom. ingår besvär förbud gällande beslut om föreläggande av vite. Konsumentverket kan med stöd av 14 § 4 mom. förelägga vite för att förstärka iakttagandet av ett förbud eller en uppmaning som det meddelat. På grund av vitets accessoriska natur föreslås att ett beslut som gäller föreläggande av vite inte får överklagas, om inte ändring samtidigt söks i själva saken. Konsumentverkets beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50).

I 2 mom. föreslås ett stadgande om att ett beslut som konsumentverket har fattat skall iaktas även om det överklagas, om inte besvärsinstansen bestämmer annorlunda. Sökande av ändring i ett beslut som meddelas med stöd av 7 och 9—11 §§ innebär i sak att resenären inte får det skydd som avses i lagförslaget. Säkerställande av resenärernas

ekonomiska trygghet förutsätter att konsumentverkets beslut kan verkställas utan dröjsmål.

19 §. *Delegationen.* Paragrafen innehåller ett stadgande om den delegation för paketresefrågor som finns i anslutning till konsumentverket. Delegationen fungerar som ett rådgivande organ i frågor som gäller paketreserörelser verksamhet. Närmare stadganden om delegationens sammansättning, beslutförhet och uppgifter utfärdas genom förordning.

6 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

20 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft den 1 juni 1994. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen om paketresor.

2 mom. innehåller ett stadgande om att förordningen om resebyråer skall upphävas. I momentet föreslås att på en näringsidkare som har beviljats näringstillstånd med stöd av förordningen om resebyråer och som när den föreslagna lagen träder i kraft utövar verksamhet som hör till dess tillämpningsområde skall tillämpas 1, 2 och 5 a §§, 10 § 3 mom., 13—18, 20—23 §§ och 25 § 1 mom. förordningen om resebyråer tills näringsidkaren har införts i registret över paketreserörelser. De nämnda stadgandena skall dock tillämpas högst under ett år från den tidpunkt då den föreslagna lagen träder i kraft.

1 3 mom. föreslås ett stadgande med stöd av vilket konsumentverket kan ta upp en registeranmälan enligt den föreslagna 4 § till behandling innan den föreslagna lagen träder i kraft. En näringsidkare som har gjort en dylik anmälan skall kunna registreras som idkare av paketreserörelse genast när lagen har trätt i kraft.

21 §. *Övergångsstadganden.* I 1 mom. stadgas om en sådan näringsidkare som med stöd av förordningen om resebyråer har fått tillstånd att idka näring och som utövar verksamhet som hör till den föreslagna lagens tillämpningsområde. En sådan näringsidkare skall vid hot om att näringstillståndet i annat fall förfaller göra en registeranmälan enligt 4 § inom tre månader från den tidpunkt då den föreslagna lagen träder i kraft. Av det föreslagna stadgandet följer att näringsidkaren under nämnda tid skall bestämma om han har för avsikt att fortsätta att idka paketreserörelse eller om han

upphör med sin verksamhet till den del som den omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen.

I 2 mom. föreslås att det skall stadgas att annan än i 1 mom. avsedd näringsidkare som då denna lag träder i kraft utövar verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde skall göra registeranmälan enligt 4 § inom sex månader från den tidpunkt då lagen träder i kraft. Eftersom momentet huvudsakligen skall tillämpas på de näringsidkare som inte har omfattats av reglering enligt förordningen om resebyråer, är det ändamålsenligt att stadga om en längre tid för registeranmälan än den som föreslås i 1 mom. för de näringsidkare som nu kommer att omfattas av lagens tillämpningsområde. Samtidigt föreslås det att en näringsidkare som avses i momentet skall få fortsätta med sin verksamhet tills beslut om införande i registret eller om förvägrande av detta har fattats.

I 3 mom. skall stadgas att en näringsidkare som använder benämningen resebyrå då den föreslagna lagen träder i kraft utan hinder av vad som föreslås bli stadgat i 6 § 2 mom. kan fortsätta med sin verksamhet under sin tidigare firma. Stadgandet är nödvändigt, eftersom den föreslagna lagen inte skall tillämpas på en del av de näringsidkare som hör till tillämpningsområdet för förordningen om resebyråer.

1.2. Lagen angående rättighet att idka näring

I 3 § lagen angående rättighet att idka näring uppräknas de näringar om vilkas idkande det stadgas närmare genom lag eller förordning. I samband med att lagen om paketreserörelser ges bör punkt 24 i förteckningen ändras så att benämningen "resebyråerörelser" ersätts med benämningen "idkande av paketreserörelse".

1.3. Lagen om charterskatt

Den föreslagna lagen om paketreserörelse medför en teknisk ändring av stadgandet om skattskyldighet i 3 § lagen om charterskatt.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Avsikten är att det med stöd av den föreslagna lagen om paketreserörelser ges en för-

ordning där bl.a. registreringen av dem som idkar paketreserörelse och befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet preciseras.

lagen om paketresor. Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juni 1994.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt med

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag om paketreserörelser

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Rätt att idka paketreserörelse

Paketreserörelse får idkas av sådana fysiska och juridiska personer samt utländska sammanslutningar och stiftelser med en registrerad filial i Finland som är registrerade som idkare av paketreserörelse i enlighet med denna lag.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *idkande av paketreserörelse* anordnande, utbudande eller förmedling av paketresor som hör till tillämpningsområdet för lagen om paketresor (/), \

2) *researrangör* en idkare av paketreserörelse som planerar och genomför paketresor och som bjuder ut dem antingen själv eller genom förmedling av en annan näringsidkare,

3) *reseförmedlare* en idkare av paketreserörelse som för researrangörens räkning förmedlar avtal om paketresor, samt med

4) *resenär* den som har ingått ett avtal om en paketresa med en idkare av paketreserörelse eller som har rätt att delta i resan med stöd av

ett avtal som någon annan person eller en sammanslutning har ingått med en idkare av paketreserörelse.

Stadgandena i denna lag om researrangörer tillämpas också på sådana näringsidkare som för sin egen räkning bjuder ut paketresor som arrangeras av någon annan eller som bjuder ut biljetter som berättigar till transport med charterflyg.

2 kap.

Registrering och dess rättsverkningar

3 §

Register över paketreserörelser

Konsumentverket för ett register över dem som idkar paketreserörelse (*register över paketreserörelser*). Var och en har rätt att få uppgifter om det som finns infört i registret.

Om de uppgifter som skall införas i registret över paketreserörelser stadgas genom förordning.

4 §

Registeranmälan och anmälan om ändringar

Den som har för avsikt att idka paketreserörelse skall göra en anmälan därom till konsumentverket för införande i registret. Om innehållet i registeranmälan stadgas genom förordning.

Ändringar i uppgifter som införts i registret skall utan dröjsmål anmälas till konsumentverket.

5 §

Förutsättningar för registrering

Konsumentverket skall registrera den som gör en anmälan enligt 4 § 1 mom. som idkare av paketreserörelse, om

1) den som gör anmälan har rätt att idka näring i Finland, och

2) den som gör anmälan har fullgjort skyldigheten enligt denna lag att ställa säkerhet.

6 §

Registreringens rättsverkningar

Registrering ger rätt att idka paketreserörelse som researrangör, reseförmedlare eller båda enligt vad som bestäms när beslutet om registrering fattas.

Endast en registrerad idkare av paketreserörelse får i sin firma eller annars för att ange sin verksamhet använda benämningen resebyrå eller paketreserörelse.

7 §

Avförande ur registret

Konsumentverket skall avföra en idkare av paketreserörelse ur registret, om de förutsättningar för registrering som stadgas i 5 § inte längre finns eller om den registrerade har upphört med sin verksamhet. En idkare av paketreserörelse skall beredas tillfälle att bli hörd innan han avförs ur registret.

3 kap.

Säkerhet

8 §

Ställande av säkerhet

En researrangör skall, för den händelse att han blir insolvent, hos konsumentverket ställa av det godkänd säkerhet som tryggar

1) returtransport av resenärerna, om transporten har ingått i avtalet,

2) inkvartering av resenärerna på resmålet fram till returtransporten, om inkvartering har ingått i avtalet, samt

3) ersättning till resenärerna för förskottsavgiften då resan inhiberas eller för den del av priset som motsvarar den avbrutna delen av resan då resan avbryts.

Skyldighet att ställa säkerhet har också en förmedlare som agerar för en sådan utländsk researrangörs räkning som inte själv har ställt säkerhet enligt denna lag. Förmedlaren skall då ställa säkerhet i händelse av både egen och huvudmannens insolvens.

9 §

Befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet

Befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet kan beviljas enligt vad som närmare stadgas genom förordning, om det med beaktande av paketreserörelsens art och omfång inte kan anses nödvändigt med säkerhet.

Konsumentverket fattar beslut om befrielse. Ämbetsverket kan återkalla befrielsen, om de omständigheter som legat till grund för befrielsen har förändrats väsentligt.

10 §

Godtagbar säkerhet

Som säkerhet kan godkännas en sådan borgen, annan säkerhetsförbindelse eller försäkring

1) vars ansvarsbelopp kan bedömas räcka till för de prestationer som avses i 8 § 1 mom. och

2) som på yrkande av konsumentverket, så snart en idkare av paketreserörelse har försatts i konkurs eller konsumentverket annars har konstaterat att en idkare av paketreserörelse är insolvent, kan tas i anspråk för fullgörelse av en betalningsförpliktelse som säkerheten omfattar.

Om säkerhetens godtagbarhet stadgas närmare genom förordning.

11 §

Användning av säkerhet

Om säkerheten inte räcker till för alla de prestationer som avses i 8 § 1 mom., betalas fordringarna i den ordning som stadgas i 8 § 1 mom.

Beslut om användningen av säkerhet fattas av konsumentverket. Ämbetsverket bestämmer

en dag före vilken resenären skall yrka att säkerheten skall användas till betalning av hans fordran.

12 §

Skyldighet att anmäla ändringar som påverkar säkerheten

Den som idkar paketreserörelse skall utan dröjsmål till konsumentverket anmäla sådana ändringar i verksamhetens art eller omfång som kan påverka skyldigheten att ställa säkerhet eller godkännandet av säkerheten.

4 kap.

Tillsyn och tvångsmedel

13 §

Tillsyn

Konsumentverket samt, i enlighet med ämbetsverkets anvisningar, länsstyrelserna och polismyndigheterna övervakar att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Den som idkar paketreserörelse skall på uppmaning ge tillsynsmyndigheten alla de handlingar, uppgifter och övriga upplysningar som behövs för tillsynen.

14 §

Tvångsmedel

Om någon idkar paketreserörelse utan att ha blivit registrerad som idkare av paketreserörelse eller om någon som idkar paketreserörelse utan att ha ställt säkerhet utövar verksamhet för vilken säkerhet krävs, kan konsumentverket förbjuda idkaren att fortsätta denna verksamhet.

Kan den säkerhet som ställts av en idkare av paketreserörelse inte längre godkännas, kan konsumentverket uppmana idkaren att inom en utsatt tid ställa ny säkerhet. Ställs ny säkerhet inte inom den utsatta tiden, kan konsumentverket förbjuda idkaren att fortsätta med den verksamhet för vilken säkerhet krävs.

Försummar en idkare av paketreserörelse en skyldighet enligt 12 §, 13 § 2 mom. eller 16 §,

kan konsumentverket uppmana idkaren att inom en utsatt tid fullgöra sin skyldighet.

Konsumentverket kan förelägga vite för att förstärka ett förbud eller en uppmaning som avses i denna paragraf.

15 §

Överlåtelse av sekretessbelagda uppgifter

Utän hinder av vad som stadgas särskilt om affärs- eller yrkeshemligheter har tillsynsmyndigheten rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av tystnadsplikten till en annan myndighet för tillsynsuppgifter samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för utredning av brott eller väckande av åtal.

5 kap.

Särskilda stadganden

16 §

Revisor och bokföring

En idkare av paketreserörelse som är skyldig att ställa säkerhet och som ordnar eller förmedlar paketresor till utlandet skall ha en av Centralhandelskammaren eller av en handelskammare godkänd revisor eller revisionsammanslutning.

Till de upplysningar som tillställs konsumentverket skall på uppmaning fogas ett utlåtande av en revisor som nämns i 1 mom.

En paketreserörelse som avses i 1 mom. skall ordna sin bokföring så att de uppgifter som behövs för bedömning av säkerhetens ansvarsbelopp kan fås ur den. Närmare stadganden om bokföringen utfärdas genom förordning.

17 §

Straffstadganden

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) utan att ha blivit registrerad som idkare av paketreserörelsen idkar sådan paketreserörelse för vilken ingen säkerhet krävs eller använder benämningen resebyrå eller paketreserörelse, eller

2) utan att ha ställt säkerhet idkar sådan paketreserörelse för vilken säkerhet krävs eller som ger konsumentverket oriktiga uppgifter

om en omständighet som inverkar på behovet av säkerhet eller godkännandet av säkerhet eller underlåter att uppgä en sådan omständighet och därmed försvagar resenärens ekonomiska trygghet,

skall, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag, för *paketreserörelseförseelse* dömas till böter.

Om det förfarande som nämns i 1 mom. 2 punkten med beaktande av den ekonomiska nytta som har eftersträfvats genom detta och av övriga omständigheter som helhet bedömt måste anses som grovt, skall gärningsmannen, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag, för *paketreserörelsebrott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

För en förseelse som avses i 1 mom. behöver anmälan inte göras, om förseelsen har varit ringa och saken har rättats till utan dröjsmål.

Den som bryter mot ett förbud eller underlåter att följa en uppmaning som meddelats med stöd av denna lag och som förstärkts med vite kan inte dömas till straff för samma gärning.

18 §

Ändringsökande

I ett beslut som konsumentverket har meddelat med stöd av 14 § och som gäller föreläggande av vite får ändring inte särskilt sökas genom besvär.

Ett beslut som konsumentverket har meddelat med stöd av 7 och 9—11 §§ skall iakttas även om det överklagas, om inte besvärinstansen bestämmer annorlunda.

19 §

Delegationen

I anslutning till konsumentverket finns en delegation för paketresefrågor, som är ett rådgivande organ i frågor som gäller paketreserörelsers verksamhet. Närmare stadganden

om delegationens sammansättning, beslutförhet och uppgifter utfärdas genom förordning.

6 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

20 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

19 .

Genom denna lag upphävs förordningen den 9 juli 1968 om resebyråer (442/68) jämte ändringar. På en näringsidkare som har beviljats näringsstillstånd med stöd av den upphävda förordningen om resebyråer och som då denna lag träder i kraft utövar verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde, tillämpas 1, 2 och 5 a §§, 10 § 3 mom., 13—18, 20—23 §§ och 25 § 1 mom. förordningen om resebyråer tills näringsidkaren har införts i registret över paketreserörelser, dock högst under ett år från den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

Registeranmälan kan behandlas innan lagen träder i kraft och den som gör anmälan kan registreras som idkare av paketreserörelse då denna lag träder i kraft.

21 §

Övergångsstadganden

Den som har beviljats näringsstillstånd med stöd av den upphävda förordningen om resebyråer och som när denna lag träder i kraft utövar verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde, skall vid hot om att näringsstillståndet i annat fall förfaller göra registeranmälan enligt 4 § i denna lag inom tre månader från den tidpunkt då denna lag träder i kraft.

Annan än i 1 mom. avsedd näringsidkare som då denna lag träder i kraft utövar verksamhet som hör till lagens tillämpningsområde och som har gjort en registeranmälan enligt 4 § i denna lag inom sex månader från den tidpunkt då lagen träder i kraft, får fortsätta med sin verksamhet tills beslut om införande i registret har fattats.

Den som när denna lag träder i kraft använder benämningen resebyrå får utan hinder av vad som stadgas i 6 § 2 mom. fortsätta med sin verksamhet under sin tidigare firma.

2.

Lag**om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 24 punkten lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring, sådant detta lagrum lyder i lag av den 8 maj 1987 (483/87), som följer:

3 §

Genom lag eller förordning stadgas särskilt
om idkande av följande näringar:

Denna lag träder i kraft den
19 .

24) idkande av paketreserörelse;

3.

Lag**om ändring av 3 § lagen om charterskatt**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § lagen den 6 november 1992 om charterskatt (976/92) som följer:

3 §

Skattskyldighet

Skattskyldig är den som idkar resebyrå- eller
paketreserörelse, trafikidkare och trafikidkares
agenter.

Denna lag träder i kraft den
19 .

Helsingfors den 25 mars 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister Pertti Salolainen

2.

Lag**om ändring av 3 § lagen angående rättighet att idka näring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 3 § 24 punkten lagen den 27 september 1919 angående rättighet att idka näring, sådant detta lagrum lyder i lag av den 8 maj 1987 (483/87), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Genom lag eller förordning stadgas särskilt
om idkande av följande näringar:

24) resebyråer; -----

24) idkande av paketreserörelse;

Denna lag träder i kraft den
19 .

3.

Lag**om ändring av 3 § lagen om charterskatt**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § lagen den 6 november 1992 om charterskatt (976/92) som följer:

Gällande lydelse

3 §

Skattskyldighet

Skattskyldig är den som idkar resebyrå- eller trafikidkare och trafikidkares agenter.

Föreslagen lydelse

3 §

Skattskyldighet

Skattskyldig är den som idkar resebyrå- eller paketreserörelse, trafikidkare och trafikidkares agenter.

Denna lag träder i kraft den

19 .

